

Türkiye'deki Roman Gruplara - Abdallar ve Domlar - İlişkin Afet Sonrası İhtiyaç Analizi

*AFET SONRASI İHTİYAÇ
ANALİZİNE TEMATİK KATKI*

MART 8, 2023

İÇİNDEKİLER

01

Arkaplan

03

Kahramanmaraş Depremi ile ilgili mevcut durum

04

Afet Sonrası Yardımlara, Hizmetlere ve Haklara Erişim

04

Yardımların dağıtımı ve afet sonrası müdahale hizmetleri

05

Afet sonrası yardımlara ilişkin haklar

05

Barınma ve Hijyen

06

Yiyecek ve Giyecek

07

Geçim Kaynakları

07

Sağlık

08

Eğitim

08

Yeniden İnşa ve Ev İyileştirme

09

Romanlar Arasında Hassas Gruplar: Çocuklar, Kadınlar, Yaşlılar

ARKAPLAN

Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin güneydoğusu ve Suriye'de 7,8 ve 7,5 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir. Merkez üssü Kahramanmaraş olan depremler Türkiye'de Hatay, Adıyaman, Malatya, Şanlıurfa, Adana, Gaziantep, Osmaniye, Diyarbakır ve Elazığ olmak üzere 11 ilde büyük çaplı yıkıma yol açmıştır. Türkiye'nin 4. seviye alarm ve olağanüstü hal ilan ettiği yüzyılın bu en ölümcül depreminde 46.000'den fazla insan hayatını kaybetmiştir. 100.000'den fazla kişi yaralanmış ve 2.700.000 kişi ülke içinde yer değiştirmek zorunda kalmıştır. Dünya Bankası'nın tahminlerine göre depremin doğrudan zararı 34.2 milyar ABD Doları olup 203.958 bina yıkılmış veya hasar görmüştür.

Bu yıkıcı bağlamda, depremden en fazla etkilenenler içinde Türkiye'deki en kırılgan gruplardan biri olan Roman toplulukları arasında yer alan Dom ve Abdallar da bulunmaktadır. Söz konusu gruplar afetin sonuçlarıyla başa çıkma konusunda büyük zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Romanların sayısına ilişkin resmi bir sayım bulunmamasıyla birlikte, etkilenen illerde tahminen 100.000 Dom ve Abdal (Türkiye'deki 4 Roman grubundan 2'si) yaşamaktadır. Söz konusu topluluklar eğitim, sağlık, barınma ve iş piyasasına erişim açısından zaten dezavantajlı durumdadır. Romanların çoğu sosyal, ekonomik ve siyasi hayatın pek çok boyutunda hak temelli sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu da sosyal dışlanmayı beraberinde getirmektedir.

Ortalama hane halkının nüfusu alt gruplara göre 5 ila 9 arasında değişmektedir. Birçoğunun sürekli ve düzenli geliri yoktur ve sosyal güvenlik kapsamında değildirler. Dom ve Abdallar iş piyasasına etkin bir şekilde erişemediklerinden hamallık, ayakkabı boyacılığı, sokak ticareti, hurda toplama (çöp ve eski eşya toplama) gibi geleneksel olmayan işlerden elde edilen sınırlı günlük gelire yaşamaktadırlar. Bazıları sokaklarda, tavernalarda ve düğünlerde müzik yaparak geçinmektedirler. Birçoğu mevsimlik tarım işçisi olarak da çalışmakta, genellikle tarımsal işlerin ritmine uygun şekilde mevsimlik olarak göç etmektedir. Erken yaşta çalışmaya başlamaktadırlar. Sokaklarda mendil satan 4 ila 6 yaşındaki Roman çocukları görmek mümkündür. Birçoğu çatısı akan ve pencere pervazları olmayan standart altı evlerde yaşamaktadır. Kiralardaki son artış, zaten kalabalık olan geniş ailelerin birlikte yaşamaya başlamasıyla hanelerin aşırı kalabalıklaşmasına yol açmıştır.

Yetersiz barınma ve beslenme koşullarının yanı sıra standartların altındaki çalışma koşullarının bir sonucu olarak sağlık sorunları çok yaygındır. Bebekler ve çocuklar, yetersiz beslenmenin (hem anne karnında hem de doğumdan sonra) neden olduğu düşük bağışıklık nedeniyle sıklıkla virüs ve bakteriyel bulaşıcı hastalıklarla karşı karşıya kalmaktadır. Kronik hastalıklar yirmili yaşların sonunda ve otuzlu yaşların başında ortaya çıkmaktadır. Dezavantajların kümülatif etkileri, Roman topluluklar arasında beklenen yaşam süresinin Türkiye ortalamasından 10 yıl daha düşük olması gibi daha düşük yaşam beklentisi olarak kendini göstermektedir. (Sodev & ZDA, 2021). Ortalama 60 yaşındaki bir Roman vatandaşın sağlık durumu, Türkiye'deki yaşlılarına göre çok daha kötüdür ve gözlemlenen engellilik oranı da daha yüksektir.

Madde kullanımı topluluk arasında yaygın bir sorundur. İlk kullanım yaşı ilkökula kadar düşmüştür. Artan madde kullanımının artan suç, aile içi şiddet ve dağılmış aile sayıları ile ilişkili olması beklenmektedir.

Eđitime katılım oldukça dūřuđtūr; çođu devamsızlık sorunu yařamakta ve ilkokul dūzeyindeki eđitimi bile tamamlayamamaktadır. Okul terk oranlarının yanı sıra 14-18 yař arası erken evlilikler de yūksektir. Saha gōzlemleri, Covid-19 Pandemisinin durumu daha da kōtūleřtirdiđini gōstermektedir.

Roman aktivistlere gōre, Romanlar toplumun genelinde kōklū ōnyargı ve damgalama ile karřı karřıyadır. Romanlar genellikle suç, yoksulluk ve "kōtū davranıř" ile iliřkilendirilmekte, bu da ayrımcı davranıřlara yol açmaktadır. SODEV & ZDA (2021) arařtırması Romanların %40'ının ayrımcılıđa uđradıđını dūřūndūđūnū ortaya koymuřtur. Bu %40'ın yarısı her gūn ayrımcılıkla karřı karřıya kaldıklarını dūřūnmektedir.

Kahramanmaraş Depremi ile İlgili Mevcut Durum

Hayatın her alanında zaten dezavantajlı olan, kōklū ōnyargılar ve sosyal dışlanma ile karşı karşıya kalan Abdallar ve Domlar, Kahramanmarař depremlerinin getirdiği zorluklarla bař etmekte zorlanmaktadır. Depremden etkilenen illerdeki Romanlar çeşitli derecelerde olumsuz etkilenmiştir. Hatay Antakya'da uç Roman mahallesi yıkılmıştır. Yine Hatay ilinin Kırıkhan ve İskenderun ilçelerinde evlerin çođu hasar gōrmuřtūr. Adıyaman ve Kahramanmarař'ta da durum Hatay'a benzemektedir. Hatay, Kahramanmarař ve Adıyaman depremden en çok etkilenen iller olmuştur. Malatya, Osmaniye, Diyarbakır, Gaziantep ve şanlıurfa nispeten sayılan illere kıyasla daha iyi durumdadır. Ancak bu illerde de çok sayıda bina yıkılmış veya hasar gōrmuřtūr. Hepsi olmasa da toplulukların būyūk bir kısmı bazı bōlgelerde evlerine girememekte ve kiř soğuğuna rağmen dışarıda derme çatma çatırlarda kalmaktadır.

Roman grupları arasında depremin neden olduğu göç akımları değişken bir özellik göstermektedir. Hayatta kalanların önemli bir kısmı Hatay'dan göç ederken, Gaziantep ve Şanlıurfa'dakiler depremi takip eden ilk haftalarda yerlerinde kalmışlardır. Bununla birlikte, Hatay'dan, özellikle de Antakya'dan göç edenler, bir zaman sonra evlerinin bulunduğu mahallelerin yanındaki yerlere geri göç etmektedir. Depremi takip eden 4. haftada da göç hareketliliği devam etmektedir.

Geçimleri çoğunlukla müzisyenlik ve atık toplama gibi güvencesiz günlük işlere bağlı olan Romanların geçim kaynakları tamamen yok olmuştur. Toplumda uzun süredir devam eden önyargılar ve halihazırda var olan sosyal dışlanmanın bir sonucu olarak Roman topluluklar yardım mekanizmalarına etkin bir şekilde erişememektedirler. Kitlesele yardım dağıtımı, toplumun çeperlerinde yer alan dezavantajlı gruplar için uygun değildir.

Halihazırda etkilenen bölgelerdeki Roman gruplar temel ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Gıda maddeleri, çadır veya konteyner, kışlık giysi, su, sanitasyon ve hijyen hizmetleri, giyim (özellikle iç çamaşırı ve çorap) gibi diğer tüm düşük gelirli grupların ihtiyaçlarını paylaşmakla birlikte, kendi gruplarına özgü ihtiyaçları da bulunmaktadır.

Afet Sonrası Yardımlara, Hizmetlere ve Haklara Erişim

Abdal ve Dom gruplarının büyük bir kısmı, yardımı sağlayan kurumdan bağımsız olarak, afet sonrası sağlanan yardım ve desteklere erişimde zorluklar yaşamaktadır. Bunda önyargılar, güvensizlik ve sosyal dışlanma rol oynamaktadır. Kitlesele yardım dağıtımının bu gruplar için uygun olmaması önemli bir etkidir.

Yardım dağıtımı ve afet sonrası müdahale hizmetleri

Pek çok kişi evlerine yakın çadırlarda yaşamaya başladığından, acil yardım dağıtım noktalarına erişmek için ulaşım ihtiyacı duymaktadırlar. Bu da zaten tükenmiş olan bütçeleri zorlamaktadır. Herhangi bir ulaşım aracı olmadan yardım malzemelerini dağıtım noktalarından mahallelerine taşımak, ağır nesnelere yaklaşık 3-4 kilometre sürüklemek anlamına geldiği için oldukça zordur.

Kimi Abdal ve Dom gruplarının ikamet ettiği yerdeki dağıtımlarda sorun yaşanmıştır. Depremi takip eden ilk günlerde yayılan yağma haberleri ve Romanların suçla ilişkilendirilmesine ilişkin önyargılar, Abdal ve Dom mahallelerindeki dağıtımlar için elverişsiz bir ortam yaratmaktadır. Yardım dağıtım personelinin yağmalanma korkusuyla mahallelere girmekte isteksiz davrandığı örnekler mevcuttur. Ayrıca, bu mahallelere yardım dağıtımını seyrek gerçekleştirdiğinden ve söz konusu gruplar sıraya girmeye alışık olmadığından, topluluk liderlerinin yokluğunda dağıtım düzensiz bir hal almaktadır. Bu düzensizlik yine yağma söylentilerini güçlendirmektedir. Dağıtımların durdurulduğu vakalar yaşanmıştır.

Dolayısıyla yardım dağıtımının bu grupların özellikleri göz önünde bulundurularak organize edilmesi gerekmektedir. Yerel STK'lar, erkek ve kadın toplum liderleri dağıtımın organizasyonunda aktif rol oynamalıdır.

Depremden etkilenen şehirlerde afet sonrası birçok müdahale hizmeti sağlanmaya başlanmıştır. Psiko-sosyal destek özellikle deprem sonrası travma yaşayan bireyler için oldukça önemlidir. Dom ve Abdal gruplarının birçoğu bu hizmetlerin sağlanmasıyla ilgili bilgilere ulaşamamaktadır. Hizmetlerden haberdar olsalar bile, Roman olmayanlardan karşılaşmayı bekledikleri ayrımcı davranışlar nedeniyle bu hizmetlere erişmekte isteksiz kalmaktadırlar. Bölgede halihazırda mevcut olan acil yardım ve hizmetlere erişmek için yardım sağlayıcılar ve toplum arasında kolaylaştırıcılara ihtiyaç duyulmaktadır.

Afet Sonrası Yardımlara İlişkin Haklar

Türkiye hükümeti, deprem sırasında aile üyelerini veya evlerini kaybedenler için nakit destek mekanizmalarını duyurmuştur. Evleri ağır hasarlı ya da orta hasarlı olarak sınıflandırılanlar için maddi yardım ve kira desteği sağlanmaktadır. Hükümet, yardımların her hak sahibinin kimlik numarasıyla ilişkilendirilmiş bir banka hesabına yatırılacağını belirtirken, sağlanan yardımdan haberdar olmayan da birçok kişi vardır. Ayrıca, itiraz mekanizmalarını ve anlaşmazlık durumunda bu mekanizmalara nasıl erişeceklerini de bilmemektedirler. Bu haklara erişim konusunda desteğe ihtiyaçları bulunmaktadır.

Barınma ve Su/Sanitasyon

Evlerinin durumu ne olursa olsun, çoğu Dom ve Abdal vatandaş dışarıda, hizmetleri veya sıhhi koşulları ve aydınlatması olmayan derme çatma çadırlarda kalmaktadırlar. Hissettikleri güvensizlik nedeniyle evlerinin bulunduğu mahalleleri terk etmek istememektedirler. İlk günlerde evlerinin ve eşyalarının yağmalanmasından korkan toplulukların, ilerleyen günlerde "yer değiştirmek zorunda kalma" ile ilgili endişeleri artmıştır (Bu konu yeniden inşa ve ev geliştirme bölümünde açıklanmıştır).

Etkilenen bölgelerde kalan hanelerin birçoğu ellerindeki malzemeleri kullanarak barınaklar inşa etmiştir. Bazıları çöp toplama kamyonlarını çarşafarla kapatıp içine sığınmış, bazıları ise kalın çarşaflar kullanarak çadır yapmıştır. Yörede bulunan malzemelerden, örneğin tarım işçilerinin yazlık çadırları için kullanılan brandalardan yararlanmışlardır. Küçük çaplı bağışçılar, bazılarının biraz daha iyi çadırlar inşa etmesine yardımcı olmuştur. Ancak bunlar kış koşullarında haneleri korumak için yeterli olmaktan çok uzaktır. Kış döneminde soba ve sobalar için yakıt ciddi ihtiyaçlardandır.

Su, sanitasyon ve hijyen hizmetleri diğere önemli ihtiyaçlardır. Derme çatma çadırların hiçbirinin suya erişimi yoktur. Hatay'da suya erişim diğere illere kıyasla daha sorunludur. İçme suyu çok azdır ve içme suyuna erişim zordur.

Tuvaletlere erişim bir diğere önemli sorundur. Bahçesinde akan suyu olan haneler, kamp alanlarının yanında olmasa da bu suyu kullanmaktadırlar. Ancak pek çok kişi için bu bir lüks durumundadır ve hijyenik ihtiyaçlarını karşılamak için yeterince mahrem olacağını düşündükleri her yeri kullanmaktadırlar. Bu da sanitasyon ve hijyen sorunu yaratmaktadır. Topluluk üyelerinin birçoğu depremden bu yana duş alamamıştır. Çamaşırhane ya da su/yıkama hizmetleri olmadığı için temiz kıyafet giymek de ulaşılması zor bir durum haline gelmiştir.

İki, üç hanenin aynı çadırda birlikte yaşaması söz konusudur. Birlikte yaşayan bu aileler akraba olsa da, bu durum kadınlar için mahremiyet sorunları doğurmaktadır. Bazı kadınlar sadece çekirdek aileleri için bir çadıra ihtiyaç duyduklarının altını çizmiştir.

Etkilenen yerlerin çoğunda organize kampların az olduğunu belirtmek gerekmektedir. Abdal ve Dom toplulukların sadece çok küçük bir kısmı AFAD'ın sağladığı çadırlara ulaşabilmiştir.

Yiyecek ve Giyecek

Yiyecek ve giyecek Dom ve Abdalların diğere temel ihtiyaçlarıdır. Grupların çoğunun düzenli gıda desteğine erişimi yoktur. Tüp gazları olması şartıyla çadır koşullarında yemek pişirmeye alışkınlardır. Ancak artan enerji fiyatları ve tükenen bütçeleri, onlara yakmak için odun ya da atık toplamaktan başka seçenek bırakmamaktadır. Depremden önce kömür yardımı dağıtılmış olsa da, artan ihtiyaç nedeniyle aldıkları kömürün nispeten erken bittiğini belirtmek önemlidir. Dolayısıyla bu gruplar düzenli gıda desteğine ve tüp gaz desteğine ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca çay ve şeker de sıklıkla dile getirilen ihtiyaçlar arasındadır. Özellikle kadınlar çayın soğuk gecelerde kendilerini sıcak tuttuğunu vurgulamaktadır.

Kış koşullarına uygun kıyafetler de bir diğere ihtiyaçtır. İç çamaşırı ve terlikler toplu dağıtımlarla karşılanmayan ihtiyaçlar olarak sıklıkla dile getirilmektedir.

Geçim Kaynakları

Dom ve Abdal gruplarının geçimi güvencesiz günlük işlere bağlıdır. Çoğunun birikimi ve mal varlığı yoktur. Deprem sonrası geçim kaynakları tamamen yok olduğu ve herhangi bir birikimleri olmadığı için geçimleri aldıkları yardımlara bağlıdır. Ancak, valiliklerin dayanışma vakıflarından ve belediyelerden aldıkları geçici yardımlar, yardıma ihtiyacı olan çok fazla insan olduğu için önemli ölçüde azalmıştır.

Etkilenen bölgelerdeki Dom ve Abdalların çoğu mevsimlik tarım işçisidir. Nisan ayının ortalarından itibaren tarımsal iş bulabilecekleri yerlere gitmeyi planlamaktadırlar. Ancak, geleneksel mevsimlik tarım işçilerinin birçoğu iş bulamamaktan korkmaktadır. Zira depremlerin zorluklarıyla karşı karşıya kalan diğer birçok grubun tarımsal iş piyasasında rekabet etmesini beklemektedirler. Önümüzdeki aylara ilişkin belirsizlik söz konusudur.

Dolayısıyla, Domlar ve Abdallar yardım sistemlerine etkin erişiminin yanı sıra, aldıkları yardım dağıtımlarından karşılanamayan ihtiyaçlarını karşılamak için de nakit yardımına ihtiyaç duymaktadırlar.

Sağlık

Deprem sonrası koşullar, Dom ve Abdal gruplarının zaten zayıf olan sağlık durumları için daha fazla risk oluşturmaktadır. Hijyenik olmayan koşullar (suya erişimin olmaması ya da sınırlı olması), derme çatma çadırların soğuktan yeterince koruyamaması ile birlikte, virüs ve bakteri enfeksiyonları için üreme alanı oluşturmaktadır. Bebekler, çocuklar, hamile kadınlar ve yaşlılar özellikle hassas durumdadır. İhtiyaç analizi ziyaretleri sırasında, her çadırda yüksek ateş, öksürük, bağırsak enfeksiyonları gibi rahatsızlıkları olan en az bir hasta bebek, çocuk veya yaşlı tespit edilmiştir. Hamile kadınlar güvenli annelik hizmetlerine erişememektedir. Diyabet ve kanser gibi uzun süreli sürekli tedaviye ihtiyaç duyanlar tedavilerini yarıda kesmek zorunda kalmıştır. Hatay ve Adıyaman gibi sağlık hizmeti veren hayati yapıların hasar gördüğü yerlerde, seyyar sahra hastanelerine rağmen sağlık hizmetlerine erişim sorunludur. Dom ve Abdalların yaşadığı bazı bölgelerde bit ve uyuz vakaları yaygındır.

Topluluklar arasında madde kullanımı ciddi bir sorun olmaya devam etmektedir. Madde kullanan üyesi olan haneler, çadırların içinde bu durumla başa çıkmakta daha da zorlanmaktadır. Aile için psikolojik yük artmaktadır.

Ayrıca, aile içi şiddetin arttığına dair daha fazla araştırma yapılması gereken ifadeler bulunmaktadır. Deprem, etkilenen bölgelerde yaşayan herkes için travmatize edici bir deneyim olmuştur. Ancak, olumsuz psikolojik etkiler özellikle kadınlar ve çocuklar arasında yaygındır. Uyku yoksunluğu, depresyon, binalara girme korkusu yaygın şikayetler arasındadır.

Eğitim

Etkilenen bölgedeki Dom ve Abdallar arasında okula devam sorunlu bir konudur. Yüksek devamsızlık ve okulu bırakma oranları nedeniyle Dom ve Abdal çocuklar ve gençler özellikle eğitimdeki aksaklıklara karşı savunmasız durumdadır. Birçok aile çocuklarını okula göndermekte zorlanmaktadır. Dahası, öğrenciler aşırı kalabalık çadırlarda ders çalışacak yer bulamamaktadır. Ayrıca, etkilenen bölgelerden daha güvenli yerlere kaçan ailelerin çocuklarının okula kayıtları da bir başka endişe konusudur. Herhangi bir müdahale yapılmadığı takdirde okul terk oranlarının artması kuvvetle muhtemeldir.

Yeniden İnşa ve Ev İyileştirme

Deprem nedeniyle birçok ev yıkılmış ve çeşitli derecelerde hasar görmüştür. Halihazırda standartların altında olan barınma koşulları göz önünde bulundurulduğunda, yeniden inşa ve ev iyileştirme müdahalelerine acil ihtiyaç duyulmaktadır. Bu müdahalelerde Dom ve Abdal topluluklarının yaşam pratikleri dikkate alınmalıdır. Ayrıca, yeni evler, sosyal dokuyu bozmadan , zaten yaşadıkları mahallelerde inşa edilmelidir. Böyle bir müdahale sosyal dokuyu bozar ise, söz konusu topluluklar kendi aralarındaki toplumsal bağlar ve sosyal sermayelerini kullanarak olumsuzluklarla başa çıktıklarından, grupların başa çıkma mekanizmaları yok olacaktır.

Depremden hemen önce Roman mahallelerinin konum değeri artmaktaydı ve Dom ve Abdal grupları şehir dışına taşınmaya itilmekten korkmaktaydı. Bu korku devam etmektedir.

Romanlar Arasında Hassas Gruplar: Çocuklar, Kadınlar, Yaşlılar

Dom ve Abdal nüfusu içinde yaşlı yetişkinlerin (60+) sayısı nispeten düşüktür. Birçoğu Alzheimer'dan kronik obstrüktif akciğer hastalıklarına, prostat kanserinden idrar ve bağırsak hastalıklarına kadar değişen ciddi sağlık sorunlarıyla mücadele etmektedir. Temel hijyen koşullarının ve sağlık bakım desteğinin eksikliği nedeniyle artan zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Yaşlı yetişkinler, genç aile üyelerinin veya akrabalarının desteğine sahip olmadıkları durumlarda, mevcut yardımlara erişmek için komşularının insafına bırakılmaktadır. Nispeten daha az kırılgan yetişkin Romanların yardıma erişim sorunları göz önüne alındığında, tek başına yaşayan yaşlı Dom ve Abdallar hayatta zor kalabilmektedir.

Abdal ve Dom kadınları artan bakım yüküyle karşı karşıyadırlar. Yardım dağıtımlarının kıt olduğu bir ortamda su ve yiyecek bulmaktan sorumlulardır. Temizlik yapmak, çocuklara ve yaşlılara bakmak ve derme çatma bir çadırda susuz ve elverişsiz ocaklarda yemek pişirmek bu günlük işleri daha da ağırlaştırmaktadır. Pek çok kadın için, özellikle de güvenilir bir eşi veya erkek akrabası olmayanlar için, güvenlik bir endişe kaynağıdır. Açıkça dile getirilmese de pek çoğu taciz edilmekten korkmaktadır. Brandadan yapılmış çadırlar bir binanın sağladığı korumayı sağlamamakta ve gece boyunca aydınlatma olmaması bu güvensizlik hissini güçlendirmektedir. Aşırı kalabalık çadırlar mahremiyet sorununu da gündeme getirmektedir. Artan aile içi şiddet de kadınların karşı karşıya kaldığı bir diğer sorundur.

Romanlar arasında nispeten daha savunmasız olan bir diğer grup da çocuklardır. Birçoğu okula gitmemektedir. Okulu bırakma riski Covid-19 pandemisi dönemi de dahil olmak üzere önceki yıllara göre daha yüksektir. Zamanlarını yetişkinlerin gözetimi olmadan sokaklarda oynayarak geçirmektedirler. Güvenlik sorunları ve artan madde kullanımı göz önünde bulundurulduğunda, istismara karşı nispeten daha savunmasızdırlar. Sanitasyon eksikliği, yetersiz beslenme ile birlikte çocuklar bulaşıcı hastalıklara daha fazla maruz kalmaktadır.

Sıfır Ayrımcılık Derneği

Sıfır Ayrımcılık Derneği (ZDA), başta Romanlar olmak üzere dezavantajlı grupların ve benzer dezavantajları paylaşan toplulukların yaşamlarını iyileştirmek amacıyla bir grup aktivist ve gönüllü tarafından 2009 yılında İstanbul'da kuruldu. Hak temelli bir yaklaşımı benimseyen dernek, dezavantajlı grupların sosyal uyumunu ve sosyal içermesini güçlendirmeye çalışmaktadır. ZDA, diğer sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde, başta Romanlar ve Romanlar gibi yaşayan topluluklar olmak üzere dezavantajlı grupların maruz kaldığı hak ihlalleri ve ayrımcılığın önlenmesi için kamu kurumları, Roman STK'ları ve Roman toplulukları arasındaki diyaloğun geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütmektedir. ZDA, Roman grupların ve diğer dezavantajlı toplulukların temel haklarına erişmelerine ve bu hakları kullanmalarına destek olmak amacıyla Türkiye'de 34 yerelde faaliyet göstermektedir.

Nispetiye Mahallesi Fecri Ebcioğlu Sokak Köşe Apartmanı No: 31 D: 3 Beşiktaş - İSTANBUL

Telefon: 0212 241 02 71 Fax: 0212 255 08 96

E-Mail: sifirayrimcilik@sifirayrimcilik.org

Website: <https://www.sifirayrimcilik.org/>